

Ministeren

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra samrådet i Erhvervs-,
Vækst- og Eksportudvalget torsdag den 8. november 2012 vedr. Højteknologifon-
den.

Med venlig hilsen

Morten Østergaard

13. november 2012

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Slotsholmsgade 10

Post Postboks 2135

1015 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post fivu@fivu.dk

Netsted www.fivu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 12/003133-13

Samråd (åbent) i Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg torsdag den 8. november 2012 vedr. Højteknologifonden – ERU alm. del spm. A-D

DET TALTE ORD GÆLDER

Spørgsmål A:

Hvad er ministerens vurdering af Højteknologifonden: Fondens formål og indsats, fondens mulige effekt for erhvervslivet og fondens samarbejde med erhvervslivet?

Svar:

Som I ved blev der i nat indgået et forlig om forskningsreserven. Og som et led i de forhandlinger, hvor der blev en aftale med Enhedslisten og Liberal Alliance om at udmønte de 770 millioner, som udgør forskningsreserven, så blev der fundet 45 millioner kroner til energiforskning i Højteknologifonden.

Det betyder, at Højteknologifondens bevilling til næste år er 445 mio. kr. Det er jo trods alt en ganske pæn bevilling, som giver mulighed for at bevilge penge til ganske mange givetvis nyttige projekter.

Med det i mente synes jeg, vi skal huske proportionerne i diskussionen. En reduktion på 195 millioner kroner, er trods alt et relativt lille beløb, når man ser på regeringens samlede investering i forskning, innovation og uddannelser på cirka 20 milliarder kroner i 2013.

Derudover skal man huske, at Højteknologifondens bevilling flere gange – under vores forgængere i VK-regeringen – blev reduceret.

På finansloven for 2008 blev bevillingen reduceret med henholdsvis 80 millioner kroner i 2008 og 160 millioner kroner i 2009.

Og i forbindelse med genopretningsaftalen i 2010, blev bevillingen reduceret med 122 millioner kroner og det var endda med en partifælle i ministersædet, der hvor jeg nu sidder som uddannelsesminister.

Og derfor må man sige, at det jo ikke er nyt, at regeringer arbejder med størrelsen af Højteknologifondens bevilling.

Fondens formål er at støtte vækst og beskæftigelse ved at understøtte Danmarks videre udvikling som højteknologisk samfund.

Fonden skal støtte strategiske satsninger inden for forskning og innovation, og støtten skal tildeles på baggrund af en vurdering af faglig kvalitet og erhvervsmæssig relevans.

Fonden skal gøre en særlig indsats for at fremme forsknings- og innovationsindsatsen i små og mellemstore virksomheder.

Lad mig slå fast, at det er min opfattelse, at Højteknologifonden har vist gode resultater og opfylder sit formål, nemlig at skabe samarbejde mellem private virksomheder og offentlig forskning.

Det er veldokumenteret, at forskningssamarbejde mellem virksomheder og forskningsinstitutioner skaber mereeffekter blandt andet på væksten i arbejdsproduktiviteten i erhvervslivet og dermed de deltagende virksomhedernes konkurrenceevne.

Af rapporten som hedder ”Virkemidler, der omfatter offentlig-privat forsknings-samarbejde” som blev udgivet af Forsknings- og Innovationsstyrelsen i 2010 kan man læse, at Højteknologifonden er velfungerende og med høj brugertilfredshed i de igangsatte projekter og platforme.

Brugerne fremhæver især, at fondens virkemidler fremstår professionelle, har vægt på forretningsplaner, er fleksible og velegnede til at fremme offentligt-privat samarbejde.

Derudover er fonden blandt sine brugere positivt kendt for sin aktive opfølgning på de igangsatte projekter.

Det er dog vigtigt for mig her at understrege, at den refererede rapport indeholder en tilfredshedsundersøgelse blandt brugerne af fonden og altså dem der modtager støtte. Der foreligger endnu ikke en egentlig selvstændig økonomisk effektevaluering af fondens forskningsprojekter.

Det positive omdømme fonden har, svarer dog også godt til det indtryk, som jeg selv har af fondens virke.

Spørgsmål B:

Ministeren bedes orientere om de øvrige forskningsfondes effekt på konkurrenceevne, vækst og arbejdspladser. Hvordan overføres viden fra forskningsrådene/fondene til virksomhederne? Hvad er ministerens vurdering af Højteknologifonden i den sammenhæng?

Svar:

Udviklingen inden for forskning går i dag så hurtigt, at skellet mellem grundforskning og anvendt forskning gradvis bliver mindre og mindre.

Vejen fra grundforskning til kommercialisering er betydeligt kortere i dag end den var for ti år siden.

Hvis man eksempelvis ser på Danmarks Grundforskningsfond, så vil man opdage, at selvom fonden som hovedregel støtter grundforskning, så udelukker det bestemt ikke et anvendelsesperspektiv.

Det skyldes at grænserne – i hvert fald inden for nogle fagområder – mellem grundforskning og anvendt forskning er så udviskede, at det ikke altid giver mening at fastholde den distinktion. Faktisk kom hver sjette patentansøgning fra en offentlig forskningsinstitution i 2010 fra en forsker, der var tilknyttet et af Grundforskningsfondens Centre of Excellence.

Helt generelt kan man sige, at vores forsknings- og innovationssystem er indrettet fleksibelt.

Nogle steder er der fokus på forsknings- og innovationssamarbejde mellem mange aktører på samme tid. Andre steder er der fokus på enkeltprojekter i virksomheder eller på forsknings – og teknologiinstitutioner.

Nogle virkemidler, som i Højteknologifonden, retter sig direkte mod konkrete højteknologiprojekter typisk med en eller to virksomheder og en forskningsinstitution. Det vil ofte være projekter, hvor de deltagende virksomheder oplever, at der bliver givet en direkte og meget konkret støtte fra offentlig side til projektet.

Effekten i projekter med en eller to virksomheder og en forskningspart kan være stor og direkte for de involverede parter, men måske ikke altid så stor for andre end netop de involverede parter.

Andre virkemidler retter sig mere mod at styrke de generelle rammebetingelser for vidensamarbejde og fremme vidensspredning i samfundet og nye teknologiske koncepter.

Her vil der ofte være mange deltagere, som ikke får direkte økonomisk støtte fra det offentlige, men til gengæld adgang til netværk, større samarbejdsprojekter og nye teknologier.

Den offentlige støtte i sådanne projekter er således i sagens natur af en mere indirekte, og der vil være mere fokus på generel videnopbygning.

Til gengæld er der, alt andet lige, et større potentiale for, at de opnåede resultater kan være til gavn for en langt bredere kreds af virksomheder. Det er den såkaldte ”spill over” effekt, der er et velkendt begreb inden for økonomi.

For en ordens skyld vil jeg gerne understrege, at vi har brug for begge typer investeringer.

Højteknologifondens virkemidler udgør sammen med virkemidler for offentlig-privat projekt- og netværkssamarbejde under Rådet for Teknologi og Innovation de centrale virkemidler i den innovationspolitiske indsats for at fremme samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner i Danmark om forskning og innovation i Danmark.

De suppleres af en række sektor- og teknologispecifikke virkemidler såsom udviklings- og demonstrationsprogrammerne i Fødevareministeriet, Klima- og Energi- ministeriet og Miljøministeriet – de tre såkaldte UDP’er - og også til en vis grad Det Strategiske Forskningsråd.

En effektmåling af virkemidlet innovationskonsortierne baseret på økonomiske registerdata gennemført i 2010 viste, at virksomheder, der deltager i et innovationskonsortium, oplever en statistisk signifikant højere værditilvækst end statistisk sammenlignelige virksomheder, der ikke deltager i et innovationskonsortium.

Der er ikke gennemført tilsvarende effektanalyser af Højteknologifondens projekter, og det vil først være muligt for alvor om cirka fem til syv år hvor man kan analysere fondens projekter via egentlige økonomiske effektmålinger, som man altså her har gjort med innovationskonsortierne, som er en anden type af virkemidler.

Men, samlet set er det mit indtryk, at både højteknologiske platforme og højteknologiske projekter samt innovationskonsortier bidrager særdeles positivt til at stimulere FoU og vækst hos danske virksomheder.

Når det er sagt, skal det tilføjes, at regeringen jo barsler med en innovationsstrategi senere på året. I den forbindelse har vi bedt European Research Area Committee (ERAC) om at evaluere det danske forsknings- og innovationssystem.

Evalueringen viste, at vi på mange måder har et velfungerende system, men også at der er plads til forbedringer.

Blandt andet er en af anbefalinger en forenkling af den nuværende komplekse struktur for råd, fonde med videre, der støtter innovation.

Spørgsmål C:

Hvad er rationalet bag, at det netop er Højteknologifonden, der skal beskæres?
Hvilke alternativer har ministeren overvejet i den forbindelse?

Svar:

Den bebudede besparelse på Højteknologifonden er resultatet af arbejdet i en tværministeriel arbejdsgruppe, der har set på samtlige erhvervsstøtteordninger på både skattesiden og på udgiftssiden. Det skyldes, at regeringen har ønsket at sanere i de forskellige erhvervsstøtteordninger.

På baggrund af arbejdsgruppens gennemgang af samtlige erhvervsstøtteordninger har regeringen med finanslovsforslaget for 2013 lagt op til en sanering af erhvervsstøtten med i alt 2 milliarder kroner.

Heraf udgør besparelsen på Højteknologifonden altså nu 195 millioner kroner årligt. På tilsvarende vis har øvelsen også betydet, at Fornyelsesfonden under Erhvervs- og Vækstministeriet foreslås omlagt til Markedsmodningsfonden med et budget, som er lavere.

Den reduktion af Højteknologifondens bevilling, som regeringen lægger op til i sit forslag til finanslov for 2013, og som altså nu er blevet lidt mindre på baggrund af det finanslovsforlig vi har lavet i de sene timer i nattens løb er ikke og skal ikke opfattes som et udtryk for kritik af fondens virke og resultater.

Det er udelukkende et udtryk for, at det har været nødvendigt med en hård prioritering – også på forskningsområdet – for at frigøre midler til regeringens store satsning på uddannelseskvalitet.

Jeg har i øvrigt noteret mig, at regeringen jo ikke står helt alene med ønsket om at sanere erhvervsstøtten.

Jeg er selvfølgelig helt opmærksom på, at når man reducerer en støtteordning, så vil reduktionen blive oplevet som et tab for dem, der plejer at betjene sig af den. Og i politik er det jo sådan, at jo mere direkte berørt nogen er, desto mere markerer de sig i debatten om prioriteringen.

Det betyder også, at der ofte bliver mere debat omkring reduktioner i programmer med direkte støtte, end hvis man fx reducerer programmer med indirekte støtte. Men det skal jo ikke afholde os fra at lave de nødvendige prioriteringer.

Endelig giver et årligt uddelingsniveau på 445 millioner kroner en bedre økonomisk balance i Højteknologifonden.

Det skyldes, at den lavere rente siden fondens oprettelse har ført til et mindre afkast af den indskudte kapital end oprindeligt forudsat. Den lavere rente betyder, at med årlige udlodninger på 640 millioner kroner vil der være et lavere årligt afkast end de årlige uddelinger.

Spørgsmål D:

Hvad skal midlerne fra reduktionen af Højteknologifonden bruges til? Hvorledes fremmer disse tiltag væksten i Danmark, og skaber de arbejdspladser?

Svar:

Vi har i forslaget til finanslov for 2013 lagt op til at det offentlige investerer 20,7 milliarder kroner i forskning og udvikling. Svarerende til 1,07 procent af BNP!

Samtidig har vi foreslået at reducere erhvervsstøtten, så blandt andet universiteternes basisforskningsmidler kan holdes på et højt niveau.

Vi har foreslået, at det er det historiske høje niveau, vi landede på sidste år og en videreførelse i tre år med budgetsikkerhed for universiteternes basisforskningsmidler.

Det er afgørende for at sikre grundforskningen og et udbud af forskningsbaserede uddannelser på et højt, internationalt niveau.

Forskning og uddannelse på et højt internationalt niveau er et væsentligt fundament for, at Danmark fortsat kan være et innovativt og konkurrencedygtigt samfund.

Det er samtidig min forventning, at universiteterne fremadrettet vil gøre endnu mere for at skabe et direkte samarbejde med private virksomheder og andre institutioner om uddannelse, forskning og innovation.

For det må vel være sådan, at når vi investerer så mange milliarder i vores universiteter, så kan det vel ikke være sådan, at det nødvendigvis skal via centrale fonde for at der er et samarbejde mellem de virksomheder, der aftager den viden som udvikles for de offentlige kroner vi investere i universiteterne.

Derfor har universiteterne også kvitteret meget positivt for regeringens finanslovsforslag i forhold til de tre årlige bevillinger og således også indikeret, at de er villige til så - med den budgetsikkerhed det giver - at gå ind i mere forpligtende samarbejde som kan give måske mere varige resultater.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Derfor er det også et at målene i universiteternes udviklingskontrakter, at de skal arbejde generelt for at skabe større sammenhæng til det omkringliggende samfund og blandt andet øget innovationskapacitet hos de studerende.

Som eksempel har DTU som et af sine mål, at alle studerende i løbet af deres uddannelse får en forståelse for- og indsigt i innovation og entrepreneurship. På København Universitet er det et mål, at antallet af virksomheder, der startes af studerende i 2012, vil være 10 % højere end i perioden 2005-2009.

Og sådan er der altså en lang række målsætninger, der handler om at øge universiteternes bidrag til den samlede innovationskapacitet.

Men rundt omkring i uddannelsessektoren er der allerede meget fokus på samarbejde med erhvervslivet.

Eksempelvis har de Danske Erhvervsakademier etableret et nationalt innovationscenter med det formål at sætte innovation og iværksætteri på dagsorden på landets erhvervsakademier. Her arbejdes der for at styrke de studerendes evne til at omsætte gode ideer til realitet blandt andet igennem et innovationslaboratorium, hvor unge iværksættere og virksomheder kan mødes.

Et konkret eksempel på et sådan samarbejde er InnoEvent. Her arbejder 700 studerende fra Erhvervsakademi Lillebælt UCL i teams for at udvikle high-tech løsninger til Odense Universitets Hospital.

Og vi vil også med innovationsstrategien, som vil blive lanceret senere på året, have det formål at binde uddannelse, innovation og erhvervslivet tættere sammen.

Vi har i øvrigt også med finanslovsforslaget for 2013 lagt op til en fortsat støtte af fonden for entreprenørskab.

Samlet er det regeringens prioritering at fokusere på færre, men større strategiske satsninger og samtidig sikre vores uddannelsesinstitutioner et solidt økonomisk grundlag med det klare krav, at der uddannes dygtige, entreprenante kandidater.

Spørger man eksempelvis en stor virksomhed som Novozymes, som vi fornylig gjorde på en konference, hvor den administrerende direktør forklarede hvad de har behov for, og han sagde " vi har behov for forskning i verdens klasse og vi har behov for kandidater i verdensklasse – som er i stand til tænke selvstændigt og skabe ting selv" citat slut. Altså forskning i verdensklasse og kandidater i verdensklasse.

Og det er netop det, vi med de prioriteringer, vi har gjort med vores finanslovsforslag understøtter med de tre årig historisk høje basisbevillinger, som kan give universiteterne det at lave forskning i verdensklasse og med vores arbejde for at sørge for at den innovationskapacitet, som vi alle skatter så højt, også finder vej ind i uddannelsessystemet, sådan at de studerende ikke bare bliver dygtige, men også til at tænke selvstændig og i stand til at skabe ting selv.

Derfor vil jeg bare afslutningsvis erindre om, at bevillingen til Højteknologifonden i 2013, som resultat af de forhandlinger vi nu har afsluttet, vil udgøre 445 millioner kroner. Hvilket betyder, at Højteknologifonden fremover kan igangsætte omtrent lige så mange aktiviteter som i 2010, hvor regeringen som bekendt var under ledelse af V og K.